

SLOVENSKE NOVINE.

Odgovorni Vrednik: Profesor Valentin Konšek.

Slovenske novine pridejo vsaki četrtek na svetlo: cena za četrtrimesečno leto 1 gold.; po pošti 1 gal. 10 kr. sr.
Za plačilo se tudi oznanila razglasijo.

Tecaj II.

V Celji 29. Suisca 1849.

List 13.

Povabilo na naročbo.

Vi ste p. t. gospode, ki so le na perco četrtrimesečno naročili, spodobno opomnimo, naj do konca tega meseca naročbo za prihodno četrtrimesečno ponovijo, da ne bude v pošiljanju po pošti nobenega zadržka. Druge domoročce, ki dosedaj niso naročili bili, prijazno na naročbo porabimo.

Predplačila prijemajo vse c. k. pošte, ino v Celji J. K. Jeretin, založnik Slovenskih Novin.

V Celji 22. Suisca 1849.

Vredništvo Slovenskih Novin.

Pesem Slovencev. *)

Čuj 'do začeti
Fantata na sveti;
Cesar nas zove
V svoje službo!
Nic se ne bojmo,
Glavno zapojmo:
Saj nam Slovencev
Nede hudó!

Bistri 'ne jaki
Bomó soldaki;
Vzémimo sdaj
Od znanec slova,
Kdo nas kol čuje
Naj se kalju!
Saj nam Slovencev
Nede hudó!

Zenója široka,
Večnega roka
Milo nas vselej
Branila bo,
Da 'mo na rajšo
Meš korajšo;
Saj nam Slovencev
Nede hudó!

Najo trépljenje
Bo zasluženje,
S tem 'mo si služiti
Sveto nebd.
Brez bolje volje
Nede nevolje:
Saj nam Slovencev
Nede hudó!

Če bote slišeli
Da 'mo odšli,
Tam 'mo pokojni
V jamo djani.
Te v potreboči
Pros'ite pomóti,
Da nam Slovencev
Nede hudó!

Nova vstava.

Slovenci, slišali ste, da so svetli Cesar Franc Jozef I. za vse avstrijske narode ino dozele novo ustavo podeli. — Brali ste tud že paragrafe te vstave v naših Novinah, ino kateri Nemški razsesijo, v Nemških časopisih. Ker pa ni vsak moder ino omikan zadostí, da bi to ustavo zastopil, ker bi za Vas alo škodljivo bilo, če bi tega resnično cesarskega dara krivo nastopili, ino ker se še zmirom žali - bude takí prekanjeni šantarji tu ino tam najdejo, ki ljudstvo pošpihovajo zoper vlado ino vrudo, torej

*) Vrednik pesem se ohol Radgona ino sdaj
ale vseh Pnja sploh popcva. Kdo je jo
slušal, ne vem. Slavomir.

§. 5.

Vsak ima pravico z besedo, pisanjem, tiskanjem, iziskovanjem ali s podobnimi svoje misli svobodno naznaniti. Tiskarstvo nima cenzuri podvrženo biti. Zoper napčo rabo svobodnega tiskarstva se bo posebna postava dala.

§. 6.

Vsak ima pravico prositi; prošnje pod občinimi imenami smejo samo od gosposk in od postavno spoznanih društev ishajati.

§. 7.

Austrijski derjavljani imajo pravico se zberati in zbere ali društva napravljati, ako namen, pomočki ali lastnost zberanja ali društevjanja niso zoper pravico in zoper derjavo. Raba te pravice, kakor tudi pogodbe, s kterimi se take društvene pravice zadobijo, speljejejo ali zgodi, določi postava.

§. 8.

Svobodnost osebe ali persone je zagotovljena. Oseba se sme, ako ni ravno pri hudodelstvu zasačena, samo po dovolji skazanim povelju, ki je od sodnika ali od po postavi od sodništva pooblastene gosposke prišel, zapreti. Vsako tako povelje se ima beriti pri prijettu, ali nar pozeejo v štiri in dvajsetih urah potem, tistinu, ki je prijet, na znanje dati.

§. 9.

Varstvena gosposka mora vsaciga, kteriga je zaperla, v osem in štiridesetih urah izpostaviti, ali pa sodniji, kteri gre, odrajtati.

§. 10.

Hišna pravica je nedotakljiva. Prebivališce in pisma preiskovati ali pisma odvzeti je samo v postavi odločnih primerah in po postavni poti pripušeno.

§. 11.

Skrivnost pisem [listov] se ne sme dotakniti, in pisma [listi] se smejo samo v vojski ali pa posodnikovim povelju proč vzeti.

§. 12.

O vojski ali o nepokoju v deželi se znajo postave od §. 5. do §. 11., kakor čas ali kraj doneše, ob veljavnost djati.

Postava bo to bolj natanjko določila.

§. 13.

Nasim ministerstvu je ukazano, da imajo za izgotovljenje teh postav do tistihmal, da se doveršene postave dajo, začasne postave osnovati in nam v poterjenje predpoložiti.

Dano v Nasim kraljevim glavim mesta Olomucu 4. Sušca 1849.

Franc Jožef.

Swarzenberg, Stadion, Kraus, Bach, Kardon, Brak, Thinsfeld, Kulmer.

Njih Veličastvo so v današnjim dnevu Austrijskim narodom vsatvo dočelili blagovilliti in v enočasnim razglasu povedali, zakaj so to storili. S to vsatvo je naša velika domovina v eno celo derjavo zedinjena in tako je delo dokončano, ktere se si Njih Veličastvo v razglasu svojega nastopa od 2. grudnia 1848 kakor svoje nalogo naznanilo. Po storjeni vstanovitvi svobodnih, potrebam časa primerjenih naredb imajo tedaj svobode in pravice resniče postati, ktere so Njih Veličastvo, Cesar Ferdinand narodom pripotavili in Naš sadanji Cesar Franc Jožef poterdili; a vstanovitvo in omajtvo valih derjavnih oblast, z obravnanjem derjavnih razmer se ima nestanovitnemu, nepokojnim stanam, stanam prekucije ali revolucijona cilji in konce storiti, v kterim se cesarstvo še eno leto znajče, in kteri, ako še dalje terpi, politiški, duševni in materialni blagor narodov spodkopati boga.

V tem imenitnim, resnobnim času je sveta dolžnost gosposk, si bolj kakor kdaj, svoj visoki poklic pred oči postaviti. Njih skerb ima biti, vse svoje delavnost, vse svoje resniče voljo na to obračati, da postave vse veljavnost zadobijo; njih skerb ima biti, sovražnikam reda in postave oistro nasproti stopiti, in derjavljannam (vsa cesarskim podložnikam) popolno vživanje prave svobode varovati.

Vest, spoznanje njih dolžnosti mora gosposkam pomočke pokazati, da v vsaki okolnosti svoj poklic spoljajo. Dronljive in take, ki se zavoljo kriviga uspeja ali kriviga zapopadenja prav ne zavejo, podučiti; zapeljane oistro posvariti; krepko zoper take stopiti, ki druge zapeljevati, od postavne poti odvoditi se predierzajo; natanjko zoper vsako nepostavno djanje, zoper vsako zoperstavljanje zoper postave ali postavne gosposke raznati, naj bo prvo delo vsake gosposke.

Ministerstvo bo z vsa močjo, z vsimi njema danimi pomočki terjalo, da vsi, kterim je vladarna oblast izročena, svojo dolžnost storijo; ono ne sme pripustiti in tudi ni kadar ne bo pripustilo, da dromljivost ali negotovost v izgotovljevanju njih dolžnosti gosposke obide; timveč bo krepko terjalo, da svoje delo izgotovijo. Tako namre je tudi val izražnikam krouc (t. j. cesarski) sobi podložne vrstnike zderievati, da se z zedinjenim pi-

zadovoljenjem občini in veliki namen doseči, delo vpokojiti, ljudstviu blagor množiti, novo vsotavne naredbe varovati, oživljati in okrepiti.

Ministri so terdno in svesto prepričani, da je v moči gospod, pokoj, redavnost mir in povernost (življenje po postavah) ohraniti; napravam avstrijske vsote veljavnost, postavi čislaje in spoštovanje pridobiti. To prepričanje jim pa tudi dolžnost da, vsim deljavim služabnikom nar. ojastraji osebam odgovornjivosti za to njih delavnost naložiti, in jim vnovič v tem izmenitnem času z vso resnobo in močjo povedati, da terdno in serčno svoje dolžnosti spolnujejo, in se zvesto in nepremisljivo pravil. vsotave deržijo, ktero so Njih Veličastvo, naš premilostivi Cesar, svojim ljudstvom dodelili.

V Olomucu 6. sušca 1849.

Ministri:

Swarzenberg. Stadion. Kraus. Buch. Kordon. Bruck. Thinnfeld. Kulner.

Učiteljski zbor na Slivnici.

(Podatšek.)

Bodi ga večni Bog zabvaljen, da je ustava tudi učiteljskega zbora ne le dovolila, temoč celo ukazala. — Zdej tedaj nam je zlata prilika dana, pogrške, ko jih je nerodnost v učivnice nasmetila, razkrivati, ino poti, po kterih se iztrečiti imajo, povedati. Taki zbor se je bil tude na Slivnici 15. svečnika t. l. ssel. Za predsednika je bil jednoglasno zaslužiti domači dekan, pred. g. Standogger izvoljen. Od tega zbora se mi vredno zdi v teh novinah glas dati ne toliko glede reči, ko se je od njih jednodušno brez sopernih vgovorov mesilo, kolikor glede blonovstva, ko se je ta večelo razvijalo.

Ko je bil zapisnik poprednjega zbora, od kterelega nič kaj ne rečem, prebran, so se sledočji predmeti v razgovor ino sklep sprjeli, k kterim nekoliko svojih vlastnih misli pridodam.

1.) „Po novi učebni osnovi so samo duhovski [to je kateheti, tukaj sami podžupniki ali kaplani] ino svetski učitelje pravi udje učebnega predstojstva in učebnega odbora poznameni — od župnikov ali plebanov pak poleg nikar omenka ni.“

„Naš navzočni zbor uznava ti pogršek učivnicu za pravo napako. Zupnik je pravi in istiniti dušni pastir svoje črede, on se je vaveličanju svojih ovčic s prisogoj zarotil, ne le oče ino matere, temoč tude jih otroke k večnemu blaženstvu napeljavati, k česar pak ima v učivnici naj lepšo priliknost. Zupnik je potler po cirkevnom razredu pravi učitelj vere ino pobeženstva v svoji župi ali fari, in ina dolžnost kakor svoje herdelo, tako tudi podžupnika ali karkoršejega koli učitelja kersanskega nauka v učji prečavati. Oddaljen od svoje učivnice bi bil berž akoro svoji župi tuje! Zato se vsi sklademo ino izrečemo: da so gospodje župniki ne le samo pravi sočleni, ampak tude, vsaki slederni v svoji župi pravi predstojnik svoje učivnice ostani, ino da potlakem v vseh zborih posredkovati imajo.“

Na kmetih, gder posebnih, vlastitih ali nasilnih katechetov ne more biti, za podžupnike pak je duhovnu opravi včasnih prevetliko, si ta učebnemu očortu soprotivna

roč, se vse drugake razloge povzemai pad uvage ino pretresa zasluži.

2.) „Se je pomenkovalo od tako imenovanege zvo kovanja [Lauter - methode]. Ivekakega so vsi učitelje cele dekanije to učilo pohvalili ino navestivali, s kako dobriam tekom da so i njim svoje ljubljene izročence poučili.“

Rad dodam, da je tej navod bolji od starega, ali pak težko bi si dal dopovedati, da bi Slavljanska az - baky .. ne bila jako prikladna, s zvokovanjem združenam: tako bi končemar vsaki zvo - čerka svoj nasivok imel po predklada starih izvirnih čerkopisov. Zdej ravno je doba poprav in obnove, ker odloženo je rado opuščeno.

Oj Slovenske družbe, vi cvetoci venci sanih verih bistrosnih ino blagoslašenih vlastencev, čujte glas predstojnega domorodca! spodružite se s kersnatimi, mnogvejuatimi Slavljanskimi Lipami, ter k njim spleteni budite, dramite, tresite, tehtajte, oglašajte, dokazujte, prosite — da posnate naše narodno učivo za pravo podstavo osvobodca! spodružite se s kersnatimi, mnogvejuatimi Slavljanskimi Lipami, ter k njim spleteni budite, dramite, tresite, tehtajte, oglašajte, dokazujte, prosite — da posnate naše narodno učivo za pravo podstavo osvobodca! spodružite se s kersnatimi, mnogvejuatimi Slavljanskimi Lipami, ter k njim spleteni budite, dramite, tresite, tehtajte, oglašajte, dokazujte, prosite — da posnate naše narodno učivo za pravo podstavo osvobodca!

3.) „Ker je o predloga neplatnega [zastojanskega] aka v čertanji ino risanji izvano zskouitih učnih ar, se nam ne zdi pomsta, ako izustimo, da se način učnja po načinu življenja ravno: v našem kraju pak se vekič dol kmetovskega polja s obdelavoj polja ino vinogradov obavlja, gder se znava čertanja lahko utedri — dragocne je ta umetelji ali umetnost v mestih potrebna.“

Tude telesno urbo smajo kmetški otroci celo grešati, ker jih staraši zadosti prevred iz učivnic jemljejo ino k težkim delom privržjo.“

Ravno prikladnaje bi bila učence na kmetih tude v posebnih urah učiti, kako polje ino vinograde obdelavati, kako živino roditi, kako travnike ino senožeti popravljati, kako sadarna drevje ino lóge gojiti, kako očelčriti. Vse te zadeve pak samo obvi kmetijska kmetja kakor čvrti vóce ustora živi v rokah.

Tude ti vse se bodo, odnavsobič, dala, kakor hitro se Slovenci svedo iztrebi, popravi in urava, kekar drugi le domači življi narod preglabili.

